

Skal vi virkelig legge ned samfunnet på Jøa?

Bevar ungdomsskolen – for barnas beste, bolyst og beredskap

Jeg skriver dette som trebarnsmor. Både mannen min og jeg er oppvokst på Jøa. Vi flyttet hjem fra Trondheim i 2022 for å gi barna våre friheten, fellesskapet og tryggheten vi selv fikk her – og for å velge et liv uten stress og kø, der ettermiddagene faktisk kan brukes sammen som familie. På Jøa blir barna sett, inkludert og møtt av voksne som kjenner dem. Det betyr mye for både trivsel og trygghetsfølelse.

Skolen er også en oppvekstarena for forbilder. Når ungdommene er her, ser de små opp til de større – i skolegården, på trening og i hverdagen. Dette bygger kultur, tilhørighet og god adferd på tvers av trinn.

Fire timer – hver eneste skoledag

Å flytte ungdomsskolen til Namsos betyr ifølge de som har foreslått det rundt fire timer reisetid hver dag, altså 20 timer i uka. Det gir tidlige morgener, sene ettermiddager og mindre tid til søvn, lekser, fritid og vennskap. Ungdommene våre trenger stabilitet og overskudd, ikke en pendlerhverdag som selv voksne ville slitt med.

Kommunens eget høringsnotat omtaler reisebelastningen som betydelig, og peker på at det kan bli behov for reisefølge og tilsyn. Det sier sitt. Hva skjer når barna blir sittende på Ølhammeren og vente på en ferge som av og til har tekniske problemer?

Kommunens skisser viser omlag to timer hver vei (buss på Jøa – ferge – buss videre), noe kommunen selv beskriver som krevende for elevene. I medvirkningsgrunnlaget sier elever at 20–30 minutter kjennes greit, og at 45–60 minutter er smertegrensen.

Liten skole – stor styrke

Skolen på Jøa er liten, og nettopp det er en styrke. Lærerne kjenner barna, relasjonene er trygge, og miljøet er inkluderende. Vi har en kultur der de store tar vare på de små – og ungene trives.

Tar vi bort ungdomstrinnet, tar vi også viktige arbeidsplasser. I små samfunn betyr det

mye. Dette skjer samtidig som barnehagen er full og vi mangler boliger – med andre ord: folk vil bo her. Da må vi ikke svekke grunnmuren.

Dette er ikke et svakt læringsmiljø. Lærerne på Jøa har solid kompetanse og ulike faglige bakgrunner, og nærhet og kjennskap gjør at elever fanges opp tidlig. Samtidig peker kommunens eget notat på tydelige bygningsutfordringer ved dagens ungdomsskoler i sentrum (inneklima, slitasje og kapasitet) som uansett må løses.

Forbildeeffekten i en 1–10 skole er reell: når eldre elever mestrer, deltar og tar ansvar, gir det trygghet og retning for de yngre – og løfter hele skolemiljøet.

Kulturlivet – fellesskapet som holder Jøa levende

Kulturlivet på Jøa er sterkt, mangfoldig og drevet av frivillighet og fellesskap. Barn og unge deltar i aktivitetene, tradisjonene og dugnadene som binder bygda sammen. Men et levende kulturliv trenger et levende lokalsamfunn – med ungdommer som faktisk bor her og har tid og anledning til å delta.

Jøa har gode fritidsordninger rett i nærmiljøet: korps, bading i Fyret, allidrett, 4H, roing og andre lavterskelaktiviteter som samler barn og ungdom på tvers av trinn. Fordi det er kort vei hjemmefra, og fordi tilbudene drives av kjente, trygge voksne, er det enkelt å bli med – og å fortsette å være med. Dette skaper både mestring, trivsel og fellesskap, og gir de yngre naturlige forbilder i hverdagen. Når aktivitetene er nær, slipper vi også lange skyssrunder og sene kvelder; tiden brukes på aktivitet og lekser – ikke på logistikk.

Nærhet til skole og fritidsarenaer er forebygging i praksis. Nasjonale undersøkelser viser at bruk av ulovlige rusmidler forekommer blant ungdom, og at tilgjengelighet og tilbud øker i eldre ungdomsgrupper og større miljøer. Poenget er ikke å snakke ned byen, men å minne om at korte skoledager, trygge arenaer og høy deltakelse i nærmiljøet styrker ungdoms hverdag.

Bolyst i utkanten – og to store saker i spill

Forslaget om å flytte ungdomsskolen kommer samtidig som saken om Jøa helsehus sin

fremtid fortsatt er uavklart. Den skapte stor uro da nedleggelsen ble foreslått, og usikkerheten om beredskap, arbeidsplasser og tilbud for eldre henger fortsatt over oss. Når både helsehus og ungdomsskole står i fare, oppstår en større bekymring: Hvordan skal Jøa være attraktiv for barnefamilier når grunnleggende tjenester svekkes?

Folk flytter hjem. Aktivitetene blomstrer. Bolysten er reell. Men alt dette krever stabile tjenester, trygghet og klare signaler om at Jøa har ei framtid.

Vi som bor i kommunen, er også de som skaper verdier – i arbeid, frivillighet og hverdagsforbruk. Når skoler utenfor bymiljøet legges ned, svekkes bolysten nettopp der barnefamilier ønsker å bo. De som allerede bor i distriktene, flytter ikke nødvendigvis inn til byen; mange vil heller velge en nabokommune som tydelig ønsker innbyggere også i distriktene. For kommunen er selv små fraflyttinger merkbare: færre innbyggere gir lavere skatteinntekter, og over tid svakere frie inntekter (skatt + rammetilskudd) gjennom inntektssystemet.

Skole og bolig henger sammen. Når nærskolen forsvinner, blir nabolaget mindre attraktivt for barnefamilier – og det kan merkes på boligprisene. Forskning viser at hus i områder med gode, nære skoler ofte holder seg bedre i verdi, mens skolenedleggelser kan trekke verdiene ned. Poenget er enkelt: Vil vi ta vare på verdiene vi har bygd opp, må vi ta vare på skolen.

Framtid på Jøa – for barna våre

Barnehagekullene øker, og elevtallet vil gå opp de nærmeste årene. Det er et tydelig tegn på vekst. Da må skolen være der barna bor.

Tilhørighet skapes i hverdagen – ikke på en buss fire timer om dagen.

Videregående er tidlig nok

Når ungdommene begynner på videregående, flytter mange fra Jøa på hybel. Det er tidlig nok. Ungdomsskoleårene er sårbare, viktige og krever nærhet til familie, venner og kjente omgivelser.

Husk løftet som bandt oss sammen

Da Fosnes, Namdalseid og Namsos ble enige om å bli én kommune, var det ett løfte som bar avtalen: Nærhet. Vi slo oss sammen for å bli sterkere – ikke for å trekke hverdagen lenger unna dem som bor her.

I intensjonsavtalen (16.06.2016) står det svart på hvitt at de stedsavhengige tjenestene skal opprettholdes i de opprinnelige kommunene – og lista er tydelig: skole og sykeheim/helsehus, barnehage, legekontor, helsestasjon, bibliotek m.m. Samme avtale sier at innbyggerne skal få tjenester der de bor. Dette var grunnlaget for ja et vårt til sammenslåingen.

Avtalen omtaler også kultur som en «viktig bærebjelke» i hele kommunen. Bærebjelker skal ikke flyttes på; de skal bære. På Jøa betyr det at Jøa ungdomsskole og Jøa helsehus er mer enn ett bygg hver: De er forutsetningene for at barn, unge og eldre kan ha et helt vanlig, godt liv – her vi faktisk bor.

Siden er avtalen brukt som kilde i kommuneplanens samfunnsdel, nettopp for at retningen skulle leve videre etter 2020. Når dere nå vurderer å samle eller flytte, ber vi ikke om særbehandling. Vi ber om at kommunen står i sin egen avtale – og følger sin egen plan.

Vi kan godt snakke tall. Men den billigste linja i et budsjett er sjelden den som holder lys i vinduene. Skole og helse nært folk gir bolyst, frivillighet og lokal verdiskaping – og det er hele poenget med å være én kommune: Sammen skaper vi muligheter.

Oppfordring: Bevar Jøa ungdomsskole og Jøa helsehus i tråd med intensjonsavtalen – slik at løftet vi bandt oss sammen på, fortsatt gjelder i praksis.

En direkte oppfordring til politikerne

Vi ber dere se denne saken fra barnas perspektiv – og fra vårt som foreldre. Ville dere sendt deres egne barn avgårde på buss og ferge i 20 timer hver uke, i en alder av 12 år?

Mener dere at det ligger til rette for forsvarlig læring når skoledagen starter og slutter med inntil 2 timer hver vei?

Som Olav Duun skrev:

«Fjella, dei står der dei står, dei veit kor dei hører til.»

Slik er det også med barna våre.

Hvis det likevel må gjøres strukturgrep, start der avstandene er korte og konsekvensene for barna er minst: i byen. Kommunens eget høringsnotat vurderer allerede samling av barnetrinn i sentrum og en felles ungdomsskole i sentrum. Slike løsninger bør utredes først, fremfor å pålegge distriktsbarn ekstrem reisetid hver eneste skoledag.

Kommunens høringsnotat omtaler reisebelastningen som betydelig, med mulige behov for reisefølge og tilsyn. Vennligst vei dette tungt når dere skal velge.

La ungdomsskolen bli på Jøa.

For barna.

For familiene.

For kulturlivet, helse og trygghet.

For arbeidsplassene og framtidstroen.

For at det fortsatt skal lyse i husene våre.

Heidi Elden Leirbekk. Trebarnsmor

27.03.2026, Jøa

Til orientering: Deler av teksten er også publisert som leserinnlegg i Namdalsavisa.